

Zápis ze zasedání Vládního výboru pro osoby se zdravotním postižením (VVOZP),

které se konalo ve čtvrtek 17.09.2020 od 9:00 hod. v Hnědém sále Lichtenštejnského paláce

Přítomné členky a členové VVOZP

Petr Běhunek (NRZP ČR), Andrea Brzobohatá (No Foot No Stress), Václav Krása (NRZP ČR), Jiří Morávek (NRZP ČR), Václav Polášek (SONS), Josef Postránecký (MV), Pavel Ptáčník (ÚV ČR), Karel Rychtář (AZZP ČR), Jan Uherka (NRZP ČR), Helena Válková (ÚV ČR), Jiří Vencel (NRZP ČR), Alexandr Zvonek (MU)

Nepřítomné členky a členové VVOZP

Ivana Ambrosová (SPMP), Andrej Babiš (předseda vlády ČR), Martina Děvěrová (MPO), Zuzana Jentschke Stöcklová (MPSV), Jana Maláčová (MPSV), Milan Němeček (MK), Marcela Pavlová (MMR), Marta Pečeňová (Za sklem), Robert Plaga (MŠMT), Svatopluk Pohořelý (MŠMT), Karel Tyll (MF), Adam Vojtěch (MZ)

Pověření zástupci omluvených členů a členek VVOZP

Petr Beck (MPSV), Lucie Gratiasová (MPO), Iva Matějková (MK), Dita Mlynářová (MZ), Jan Vrbický (MPSV)

Zástupci omluvených členů a členek VVOZP

Ivana Blažková (MŠMT)

Sekretariát VVOZP

Martina Jelínková, Olga Vlastová

Hosté

David Červenka (MZV), Naďa Hynková Dingová (tlumočnice), Blanka Kavková (MZ), Petra Pecharová (MK), Renata Poláčková (asistentka, SONS), Tomáš Portych (přepisovatel), Monika Šimůnková (KVOP)

Informace k usnášeníschopnosti

K 17.09.2020 má VVOZP 24 členů. VVOZP je usnášeníschopný při účasti nadpolovičního počtu členů a členek či v případě členů a členek zastupujících ústřední orgány státní správy jejich pověřených zástupců a zástupkyň (dále jen „členové a členky“), tj. 13. Při zahájení zasedání bylo přítomno 17 členů a členek. VVOZP byl tedy usnášeníschopný. Počet přítomných členů a členek VVOZP byl během jednání proměnlivý, počet hlasujících členů a členek je vždy uveden u každého usnesení.

Jednání zahájila a řídila výkonná místopředsedkyně VVOZP Helena Válková, která omluvila

nepřítomnost předsedy VVOZP Andreje Babiše.

Helena Válková na úvod přivítala účastníky jednání a představila novou členku a členy VVOZP Zuzanu Jentschke Stöcklovou, Milana Němečka a Josefa Postráneckého.

S návrhem na změnu programu jednání vystoupil Pavel Ptáčník, který navrhl vypuštění bodu 3 *Informace o plnění Podnětu k řešení situace života osob s poruchou autistického spektra a jejich rodin k 31.12.2019* z důvodu neúčasti předsedkyně Odborné skupiny VVOZP pro koncepční řešení problematiky života osob s poruchou autistického spektra Marty Pečeňové na zasedání z vážných rodinných důvodů a její žádosti o přesunutí tohoto bodu na příští zasedání VVOZP.

Helena Válková dala hlasovat o takto upraveném programu jednání, který VVOZP jednomyslně přijal 17 hlasy přítomných členů a členek.

Schválený program:

1. *Novela Jednacího řádu Vládního výboru pro osoby se zdravotním postižením,*
2. *Návrh na zřízení Odborné skupiny Vládního výboru pro osoby se zdravotním postižením pro podporu osob s omezenou schopností právně jednat,*
3. *Výběr kandidátů za ČR do Výboru OSN pro práva osob se zdravotním postižením,*
4. *Překračování lhůt řízení o žádosti o příspěvek na zvláštní pomůcku,*
5. *Návrh na realizaci překladu informací o činnosti Vládního výboru pro osoby se zdravotním postižením do českého znakového jazyka na webových stránkách Úřadu vlády ČR,*
6. *Zvýšení procenta televizních pořadů opatřených skrytými titulky pro osoby se sluchovým postižením,*
7. *Řešení kompenzace zvýšení minimální mzdy v roce 2020 příspěvkem dle § 78a zákona č. 435/2004 Sb.,*
8. *Zákonná úprava zajištění pomoci pečujících osob svým klientům v době hospitalizace ve zdravotnických zařízeních,*
9. *Dopady nové právní úpravy vymezení a podmínek provozu elektrických vozíků v silničním zákoně,*
10. *Informace o postupu prací na přípravě novely zákona o sociálních službách, nejdůležitější navrhované úpravy,*
11. *Informace MPSV k návrhu novely zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, a stanovisko MPSV k sněmovnímu tisku č. 896/20 – novela zákona č. 329/2011 Sb.,*
12. *Různé.*

1. Novela Jednacího řádu Vládního výboru pro osoby se zdravotním postižením

Tento bod představila Martina Jelínková.

Novela Jednacího řádu VVOZP byla připravena z důvodu zapracování změn, které jsou v souladu se Statutem VVOZP, který byl schválen usnesením vlády ze dne 10. června 2019 č. 410. Text

Jednacího řádu je zpracován s vyznačením navrhovaných změn. První hlavní změna spočívá ve změně názvu, kdy byl Vládní výbor pro zdravotně postižené občany přejmenován v loňském roce na Vládní výbor pro osoby se zdravotním postižením. Návrh zpřesňuje okruh dalších účastníků, kteří se vedle členů mohou zúčastňovat jednání VVOZP. Vedle hostů se jednání mohou dle potřeby účastnit také předsedové odborných skupin zřízených VVOZP. Nově je zde také, v souladu se Statutem, rozšířena možnost hlasování zástupců ústředních orgánů státní správy, kteří se jednání účastní na základě pověření členů VVOZP. Tito pověřeni zástupci se rovněž započítávají do usnášeníschopnosti VVOZP. Další drobné úpravy jsou terminologického a technického rázu.

Rozprava:

Václav Polášek nad rámec předložené novely k čl. 2 bodu 4 uvedl, že z hlediska zrakového postižení není možné získat materiál až přímo na jednání, aniž by se s ním mohli lidé se zrakovým postižením předem seznámit. Tento handicap nedovoluje přečíst materiál během několika minut přímo na místě a je tedy problém se k němu obratem vyjádřit. Proto požádal o zvážení, aby i ve vypjatých situacích byly materiály zaslány elektronicky alespoň 48 hodin před zasedáním.

Helena Válková návrh podpořila, ale pro případ krizových situací, kdy se opatření přijímají během hodin, navrhla zvážit povinnost rozesílat materiály 24 hodin předem.

Václav Krása s návrhem také souhlasil, lhůta 48 hodin předem pro zaslání materiálů může být zapracována, ale návrh ještě doplnil tak, že v naléhavých případech může být materiál předložen až na zasedání s podmínkou, že musí být přímo na jednání přečten, aby VVOZP dokázal řešit i opravdu krizové situace.

Přednesené návrhy byly promítnuty do návrhu usnesení.

Usnesení:

Vládní výbor pro osoby se zdravotním postižením

- I. s c h v a l u j e novelu Jednacího řádu Vládního výboru pro osoby se zdravotním postižením s úpravou v čl. 2 bodu 4, kde poslední věta zní: „Materiály k projednání musí být zaslány elektronickou formou alespoň 48 hodin před zasedáním; ve zcela výjimečných případech lze materiály předložit a přítomným přečíst až přímo na zasedání.“;*
- II. u k l á d á sekretariátu Vládního výboru pro osoby se zdravotním postižením zveřejnit Jednací řád Vládního výboru pro osoby se zdravotním postižením na internetových stránkách Úřadu vlády ČR.*

Usnesení bylo přijato 17 přítomnými členy a členkami VVOZP.

2. Návrh na zřízení Odborné skupiny Vládního výboru pro osoby se zdravotním postižením pro podporu osob s omezenou schopností právně jednat

S tímto bodem seznámil přítomné Pavel Ptáčník.

Návrh na vytvoření této odborné skupiny vychází z požadavků organizací zastupujících osoby s omezenou schopností právně jednat a je výsledkem uskutečněných jednání mezi těmito zástupci se zmocněnkyní vlády pro lidská práva a sekretariátem VVOZP. Záměrem je vytvoření odborné platformy, která bude mapovat zejména využívání podpůrných opatření při narušení schopnosti zletilého člověka právně jednat upravených občanským zákoníkem, bude navrhopvat efektivní sdílení dobré praxe a navrhopvat řešení v oblastech, kde je současná praxe nedostačující. Předpokládá se, že stálými členy odborné skupiny budou zástupci soudů, poskytovatelů sociálních

služeb, organizací zastupujících lidi se zdravotním postižením, veřejných opatrovníků, krajských metodiků a zainteresovaných resortů.

Rozprava:

Jan Uherka: Zřízení této skupiny považuji za mimořádně aktuální, z různých stran zaznívají informace o tom, že by těmto lidem měla být omezena možnost účastnit se voleb, což je velmi nebezpečné.

Helena Válková: Takovéto mediální zprávy naštěstí nevychází z objektivních podkladů, je to zkreslená informace, není to tak, že by se této skupině lidí znemožnila účast ve volbách.

Monika Šimůnková: Velmi podporujeme zřízení této odborné skupiny, protože veřejný ochránce práv v rámci své činnosti šetří postup veřejných opatrovníků, což je poměrně zásadní agenda, která spadá do mé kompetence, zprávy o šetření postupu veřejných opatrovníků nejsou úplně pozitivní, konstatujeme v nich pochybení. Pro práci této skupiny by mohl být zásadní výzkum, ve kterém jsme analyzovali cca 300 rozsudků opatrovnických soudů o omezení svéprávnosti a o využívání podpůrných opatření. Výzkum byl již rozeslán na jednotlivé soudy a jednotlivá ministerstva, můžeme ho zaslat zmocněnkyni pro lidská práva i členům VVOZP.

Usnesení:

Vládní výbor pro osoby se zdravotním postižením

I. s c h v a l u j e zřízení Odborné skupiny Vládního výboru pro osoby se zdravotním postižením pro podporu osob s omezenou schopností právně jednat (dále jen „odborná skupina“);

II. u k l á d á výkonné místopředsedkyni Vládního výboru pro osoby se zdravotním postižením

- a) požádat příslušné zainteresované rezorty a instituce o jmenování zástupců do odborné skupiny,*
- b) jmenovat předsedu a členy odborné skupiny.*

Usnesení bylo přijato 17 přítomnými členy a členkami VVOZP.

3. Výběr kandidátů za ČR do Výboru OSN pro práva osob se zdravotním postižením

Helena Válková na úvod k tomuto bodu informovala, že na sekretariát VVOZP se obrátilo několik zájemců o členství ve Výboru OSN pro práva osob se zdravotním postižením, v České republice dosud nejsou stanovena pravidla pro výběr kandidátů, proto vyvstala potřeba tuto situaci řešit. O stanovisko bylo požádáno Ministerstvo práce a sociálních věcí a Ministerstvo zahraničních věcí. Tímto postupem chceme předejít netransparentnímu jednání a lobbismu při výběru kandidátů.

S bodem podrobněji členy a členky VVOZP seznámil Pavel Ptáčník.

ČR ratifikovala Úmluvu o právech osob se zdravotním postižením v roce 2009. V rámci této úmluvy byl vytvořen Výbor OSN pro práva osob se zdravotním postižením (dále jen „Výbor“), jehož hlavním posláním je dohlížet na naplňování úmluvy v jednotlivých smluvních státech. Výbor má celkem 18 členů – odborníků na problematiku osob se zdravotním postižením. Členové Výboru jsou voleni na období čtyř let a mohou být zvoleni nejvýše dvakrát. Členové Výboru vykonávají funkci jako soukromé osoby a předpokládá se, že jsou experty s výraznými morálními kvalitami a uznávanými schopnostmi a zkušenostmi v oblastech, které jsou předmětem úmluvy. Při nominaci svých kandidátů jsou státy vyzývány k tomu, aby úzce spolupracovaly a konzultovaly s organizacemi zastupujícími osoby se zdravotním postižením.

Vzhledem k tomu, že tato otázka není v ČR doposud žádným způsobem upravena, je třeba nastavit transparentní pravidla a jasný postup pro volbu kandidátů. Neméně důležité je také

zajištění potřebných finančních a personálních podmínek pro kandidaturu vybraného občana do Výboru. V tomto smyslu je navrženo i usnesení VVOZP, které uloží sekretariátu VVOZP, aby ve spolupráci s Ministerstvem práce a sociálních věcí, Ministerstvem zahraničních věcí a Národní radou osob se zdravotním postižením ČR vypracoval nastavení transparentních pravidel pro vyhlášení a způsob výběru vhodného kandidáta za Českou republiku do Výboru OSN pro práva osob se zdravotním postižením a předložil je k projednání VVOZP.

Jan Vrbický uvedl, že s návrhem usnesení vyjadřuje MPSV souhlas.

David Červenka uvedl, že MZV vítá zájem VVOZP o tuto tematiku a ochotu aktivně hledat vhodného kandidáta. ČR je bohužel podzastoupena v expertních orgánech OSN. Proces a pravidla volby v rámci Úmluvy jsou dobře popsány ve stanovisku MPSV, role MZV je podpůrná, zpravidla přichází do hry na začátku a na konci procesu. Při vnitřní proceduře a předkládání kandidatury jsou důležité 3 aspekty: první je časový, tzn., abychom měli kandidáta s dostatečným předstihem, druhý je kapacitní, aby ČR v podobě Stálé mise při OSN v New Yorku měla kapacitu se této kandidatuře věnovat a nedocházelo ke kolizi s jinou kandidaturou ČR v daném období. Třetí je kontextuální, tzn., zda v daných volbách, na které míříme, se uvolňuje např. místo zástupce východoevropské regionální skupiny, ač volby nejsou omezené pro regionální skupiny, tak v kontextu OSN samozřejmě platí, že pokud budou odcházet zástupci regionálních skupin, tak má ČR větší šanci, naopak pokud v 18 členném tělese budou zastoupeni experti z našeho regionu, tak ta možnost prosadit dalšího kandidáta v rámci členstva respektive smluvních stran je menší. MZV je připraveno se podílet na vytvoření vnitřního procesu výběru kandidáta.

Rozprava:

Monika Šimůnková: My jsme byli jedni z iniciátorů na zařazení tohoto bodu na jednání VVOZP, na začátku července tohoto roku jsme paní zmocněnkyni psali dopis, ve kterém jsme navrhovali konkrétní kandidátku do Výboru OSN. Veřejný ochránce práv je monitorovací orgán pro plnění Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením, bude předkládat alternativní zprávu Výboru, se kterým intenzivně spolupracuje, proto bychom byli rádi, kdyby po 11 letech měla ČR ve Výboru své zastoupení. Udělali jsme i menší analýzu, kterou můžeme dát k dispozici paní zmocněnkyni, jak je to v ostatních státech s výběrem kandidátů. Byli bychom rádi, kdyby pro další volbu v roce 2022 byla již pravidla nastavena, abychom zástupce za ČR již měli, měli bychom se zaměřit i na genderové zastoupení, protože z 18 členů Výboru je v současné době pouze 5 žen. Kandidát by měl mít sám vlastní zkušenost zdravotního postižení a zároveň by měl mít i zkušenost z akademické sféry.

Václav Krása: NRZP se již před několika lety účastnila jednání Výboru OSN při minulém projednávání alternativní zprávy k plnění úmluvy za ČR. Je dobře, že tento proces byl nastartován, na druhou stranu to není věc, která je pro ČR úplně stěžejní, je pro nás významnější úspěch spíše v obhajobě zpráv a alternativních zpráv, to je klíčová věc, abychom měli vhodné lidi na projednávání zpráv za ČR před Výborem o tom, jak je naplňována úmluva.

Usnesení:

Vládní výbor pro osoby se zdravotním postižením

u k l á d á sekretariátu Vládního výboru pro osoby se zdravotním postižením (dále jen „VVOZP“), aby ve spolupráci s Ministerstvem práce a sociálních věcí, Ministerstvem zahraničních věcí a Národní radou osob se zdravotním postižením ČR vypracoval nastavení transparentních pravidel pro vyhlášení a způsob výběru vhodného kandidáta za Českou republiku do Výboru OSN pro práva osob se zdravotním postižením a předložil je k projednání VVOZP.

Usnesení bylo přijato 17 přítomnými členy a členkami VVOZP.

4. Překračování lhůt řízení o žádosti o příspěvek na zvláštní pomůcku

Na Sjednocenou organizaci nevidomých a slabozrakých se v poslední době obrazejí klienti její sociálně právní poradny se stížností na překračování lhůt ze strany správních orgánů při řízeních o žádosti o příspěvek na zvláštní pomůcku.

S úvodním slovem k tomuto bodu vystoupil Václav Polášek.

V materiálu, který obdrželi členové, je vše podrobně popsáno. SONS jde o dvě věci, za prvé zkrátit lhůty a za druhé tím pomoci lékařské posudkové službě (LPS), protože je velmi přetížena, zkusili jsme navrhnout způsob, který by jí pomohl a zároveň by pomohl našim klientům, nejedná se jen o nevidomé a slabozraké, ale o širokou skupinu zdravotně postižených. Ještě před vznikem pandemie měla SONS jednání s MUDr. Janou Venclovou, ředitelkou odboru lékařské posudkové služby ČSSZ, s dotazem, jak by šla tato situace vyřešit z jejich úhlu pohledu, a ona uvedla, že u některých diagnóz, u kterých je všeobecně jasno, že nemůže dojít ke zlepšení stavu, např. u zcela nevidomých, je možnost do posudků, které LPS posílá na úřady práce, napsat určitou lhůtu, po kterou by se nemusely lékařské posudky posuzovat. Pokud někdo v průběhu 5 nebo 10 let žádá vícekrát o speciální pomůcku, tak pokaždé musí projít tím kolečkem, tedy získat veškerá lékařská potvrzení, a u lidí, u kterých se ten zdravotní stav nedá změnit, je to zbytečné a LPS to zdržuje. Kdybychom dosáhli určité dohody s MPSV případně dalšími resorty, mohlo by to ulehčit oběma stranám, jak zdravotně postiženým, tak LPS. Lhůty se překračují, což není vinnou konkrétních lidí, ale zřejmě množstvím posudků, které musí posuzovat.

Rozprava:

Václav Krása: Jde o širší téma, které se týká všech lidí se zdravotním postižením, systém posuzování je v zásadě nefunkční, jsou překračovány lhůty, a to v takovém rozsahu, že někdy se stane, že člověk zemře dříve, než je mu poskytnut např. příspěvek na péči, řešení je v systémové zákonné úpravě. NRZP v roce 2017 připravila materiál na systémovou změnu posuzování zdravotního stavu u zvláštních pomůcek, u průkazů pro osoby se zdravotním postižením a příspěvku na péči. Tyto tři věci nemusí posuzovat posudková služba, jsou tu jiní odborníci, např. ergoterapeuti, kteří mohou velmi kvalitně posoudit zdravotní stav žadatele, a sociální pracovníci, kteří zjišťují, jak jsou lidé schopni zvládat základní životní potřeby. Na systémové změně se ještě nezačalo příliš pracovat a v tomto volebním období již k tomu zřejmě nedojde.

Andrea Brzobohatá: Naprosto souhlasím s panem místopředsedou Krásou, protože je strašně moc věcí, které se neřeší, paní ministryně chystá novelu zákona č. 108/2006 Sb., takže do té doby se asi nic systémově nevyřeší. Mám s tím osobní zkušenost, mé zdravotní postižení je trvalé, přesto chodím neustále na přezkoumávání, což zbytečně zahluje systém.

Alexandr Zvonek: Potvřuji to, co již řekli mí předřečníci, opravdu se to stává i v komunitě lidí se sluchovým postižením, člověk, který je od narození neslyšící musí absolvovat několik posudků o tom, jestli náhodou nezačal slyšet. Budu jedině rád, když se podpoří systémová změna, chtěl bych podpořit zjednodušení toho systému.

Helena Válková: To co neleží teď ve sněmovně, již v tomto volebním období nebude schváleno. Můžeme řešit pouze ad hoc věci, systémově to bude až na dalším ministři.

Dita Mlynářová: Tuto aktivitu vítám, určitě bude velmi prospěšná pro osoby se zdravotním postižením, když žádosti budou vyřizovány dříve. K přezkumu posudků dávám ke zvážení, zda to vázat na konkrétní diagnózu nebo naopak na funkční stav postižené osoby, případně zda nedat pravomoc posudkovému lékaři tak, aby mohl platnost posudku posunout a prodloužit tak, aby nemusely být žádosti opakované. Ale ráda bych, kdybychom zvážili možnost vydefinovat osoby, které přesto, že je posudek stanoven na delší dobu, by mohly iniciovat jeho přezkum, pokud by

k nějakým změnám zdravotního stavu přeci jen došlo, což by měl být lékař i pacient.

Pavel Ptáčník: Do roku 2011, než vstoupil v platnost zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, posudková služba u kompenzačních pomůcek, s výjimkou příspěvků na zakoupení automobilu a úpravu bytu, do systému nevstupovala, bylo to pouze na základě lékařského nálezu specializovaného lékaře. V roce 2012, kdy začal platit zákon č. 329, tak na každou pomůcku, ať stojí 3 nebo 200 tisíc Kč, musí LPS provést posudek. Je na zvážení, zda skutečně u všech kompenzačních pomůcek je posudek LPS nezbytný, při nastavení vhodné hranice u méně nákladných pomůcek, by to posudkovou službu mohlo částečně odbřemenit.

Petr Beck: LPS se řeší spoustu let, i v současné době MPSV podporuje určité návrhy k organizaci posouzení a ke zrychlení, dělali jsme výzkum, jak dlouho průměrně trvá doba celého řízení při příspěvku na zvláštní pomůcku, v roce 2019 to bylo 99 dní, v roce 2020 to bylo 55 dní, nezpochybňujeme, že v individuálních případech je to i delší hlavně kvůli tomu, že se doplňují posudky lékařskými zprávami. Zavedení víceúčelového posudku bude vyžadovat zásadní změnu v paradigmatu dávkových systémů, protože jednotlivé systémy sociálního zabezpečení upravují vždy určitou oblast, situaci klientů, stanovují specifické podmínky nároku na jednotlivé dávky. MPSV učinilo v roce 2011 pokus, kdy bylo na základě požadavku organizací hájících osoby se zdravotním postižením zakotveno víceúčelové využití posudku pro účely příspěvku na péči, průkazů pro osoby se zdravotním postižením a příspěvku na mobilitu, ale od tohoto konceptu bylo záhy upuštěno, protože nebyl přijat částí jak laické veřejnosti, zástupci organizací hájících osoby se zdravotním postižením, tak i částí odborné veřejnosti. I přesto souhlasíme s usnesením, které je navrhováno, a budeme se dál snažit situaci nějakým způsobem řešit.

Alexandr Zvonek: Termín 99 dnů odpovídá současné legislativě, ale situace je opravdu vážná, máme např. konkrétní případ neslyšící matky, které se má narodit dítě a má požadavek na signalizaci pláče dítěte, tam je to dané tak, že se musí počkat, až se dítě narodí, a ona pak čeká několik měsíců na to, až dostane signalizátor pláče. Někdy se musí brát v úvahu ta konkrétní situace, pokud se to řeší individuálně a úředník je rozumný, snaží se to určitým způsobem uspišit, ale ne vždy to tak v praxi funguje.

Václav Krása: Tento systém posuzování je strašně neefektivní a pro stát finančně velice nákladný, NRZP proti němu protestovala, změnit se ho však určitě nepodaří do voleb.

Jiří Morávek: Věcí, které posudková služba dělá, je hodně, nejsou vždy srozumitelné, nedávno jsem se setkal s případem, kdy byl zamítnut příspěvek na motorové vozidlo, přestože ten občan v minulých letech tento příspěvek dostal, zdůvodněním bylo, že minulé posouzení bylo špatně uděláno.

Helena Válková: Navržené usnesení je spíše zdvořilá prosba, navrhuji doplnění slova „urychleně“ před slova „přijalo opatření“ a slova „doporučuje pečlivě zvážit možnost“ nahradit slovem „navrhuje“, protože po diskusi k tomuto bodu, je to neadekvátní.

Usnesení:

Vládní výbor pro osoby se zdravotním postižením ž á d á Ministerstvo práce a sociálních věcí, aby ve spolupráci s Úřadem práce ČR a Lékařskou posudkovou službou urychleně přijalo opatření, která povedou k reálnému zkrácení řízení o žádostech o příspěvek na zvláštní pomůcku. Navrhuje využití jednoho posudku pro více řízení s týmž žadatelem, s přihlédnutím k reálným možnostem změny zdravotního stavu v přiměřeném časovém horizontu.

Usnesení bylo přijato 15 přítomnými členy a členkami VVOZP, 2 se hlasování zdrželi.

Po projednání tohoto bodu navrhla Andrea Brzobohatá z důvodu potřeby odejít na další pracovní jednání před bod 5 *Návrh na realizaci překladi informací o činnosti Vládního výboru pro osoby se zdravotním postižením do českého znakového jazyka na webových stránkách Úřadu vlády* předradit bod 10 *Informace o postupu prací na přípravě novely zákona o sociálních službách, nejdůležitější navrhované úpravy*. Helena Válková dala o tomto návrhu hlasovat. Návrh byl schválen 16 hlasy přítomných členů a členek, 1 se zdržel.

10. Informace o postupu prací na přípravě novely zákona o sociálních službách, nejdůležitější navrhované úpravy

Tento bod představil Jan Vrbický.

V současné době bylo dokončeno vypořádání připomínkového řízení zákona o sociálních službách, je to jeden z hlavních bodů programu na koaliční jednání, kde se primárně řekne stanovisko mezi MPSV a MF s tím, že MPSV vyšlo MF vstříc v tom, že sociální služby a náklady na ně nebudou mandatorním výdajem státního rozpočtu, což byl jeden z hlavních problematických momentů nesouhlasu mezi oběma resorty. MPSV je připraveno nejpozději v první polovině října předat materiál na vládu, tento návrh je prioritou MPSV, stále se počítá s tím, že termínem účinnosti je leden 2022 a oblast financování 2023, i když je to časově velmi napjaté, lze předpokládat, že projednávání bude úspěšně dokončeno.

Rozprava:

Václav Krása: Zákon je v současné době skutečně v zásadě dohodnut, NRZP jednala s MPSV mnohokrát, shodli jsme se na těch nejdůležitějších věcech a podařilo se ten zákon dopracovat tak, že z našeho hlediska je v pořádku a my bychom takový návrh skutečně podpořili. Je tam zásadní problém - koaliční spor v pojetí financování, který je potřeba vyřešit na vládě. MPSV navrhuje model, kdy by z centrální báze byly hrazeny mzdové prostředky pracovníků v sociálních službách, jednalo by se o kvazimandatorní výdaj na sociální služby, tento model by zajistil určitou jednotnost v systému rozvoje sociálních služeb, protože současný stav, kdy každý kraj má přiděleno svoje procentuální číslo a v zásadě si s těmi penězi hospodaří sám, opravdu vede k tomu, že v každém kraji je rozdílná skladba a rozdílná úroveň sociálních služeb. Máme poznatky z Rakouska, kde se vrátili k centrální bázi financování sociálních služeb, protože ta spolková skutečně vedla k tomu, že v každé spolkové zemi byla jiná úroveň sociálních služeb. Pokud necháme současný systém financování, rozdíly se budou jenom zvětšovat.

Pavel Ptáčník: Pokud by to mandatorní výdaj nebyl, je nějaká jiná alternativa financování?

Jan Vrbický: Pokud nebude mandatorní výdaj jako takový, tak stále platí to, že primárně zařadíme personální náklady sociálních služeb plus nějaké koeficienty režijních nákladů, přes koeficienty na preventivní služby. Jediná nevýhoda, pokud tam nebude ten jasný mandator, je, že bylo stanoveno, že maximálně každý rok může narůst celkový rozpočet o 10 %, tím byla nastavena hranice, aby si poskytovatelé nežádali obrovské částky, pokud tam nebude ten jasný mandator, tak v tu chvíli toto nebude a v tom principu nového financování to bude záviset na každoročním vyjednávání MPSV s MF o rozpočtu na příští rok. Za posledních 5 let šly finance nahoru, neočekávám to, že by se v systému sociálních služeb vrátily doby, kdy by se výrazně snížilo financování. Pokud by vypadl ten mandator, tak stále by tam zůstal ten princip, že dostupnost služeb by nezůstala na krajích, ale šla by na MPSV, aby se to sjednotilo a šlo by to do přenesené působnosti krajských úřadů, takže bychom měli větší možnosti, jak reagovat na nedostupnost sociálních služeb.

Bod byl určen pro informaci.

5. Návrh na realizaci překladu informací o činnosti Vládního výboru pro osoby se zdravotním postižením do českého znakového jazyka na webových stránkách Úřadu vlády ČR

Z důvodu zajištění přístupnosti informací o činnosti VVOZP také pro osoby se sluchovým postižením je navrhováno přeložit základní informace o jeho činnosti do českého znakového jazyka.

S podrobnějším obsahem tohoto návrhu seznámil přítomné Alexandr Zvonek.

Neslyšící uživatelé českého znakového jazyka, tzn. systému, který je pro ně smyslově přístupný a pro řadu z nich je také jejich mateřským jazykem, jsou do značné míry limitováni, co se týče dostupnosti informací všeobecně v ČR, nemají zajištěný rovnocenný přístup k informacím ve svém jazyce. I když se situace zlepšuje, hlavně v poslední době, kdy propukla koronavirová krize, tak se ukázalo, že potřeba dostupných informací je výrazná. Není potřeba vysvětlovat, že právě VVOZP by měl jít příkladem pro ostatní státní instituce a neziskové organizace, aby se snažily informace, které samy poskytují, zpřístupnit právě pro tuto skupinu lidí. VVOZP v Národním plánu podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2015-2020 i na období 2021-2025 uvádí jako jeden z cílů zajišťování přístupnosti informací. V části 4.8 Přístupnost informací a veřejných služeb se uvádí, že je třeba zajistit v maximální možné míře přístup k informacím a službám veřejné správy na rovnoprávném základě všem osobám se zdravotním postižením. Tyto informace jsou dostupné v anglickém jazyce, ale nejsou dostupné v českém znakovém jazyce, tzn. v jazyce, pro který máme v ČR dokonce samostatný zákon o komunikačních systémech neslyšících a hluchoslepých osob. Nejedná se jen o tento zákon, který je svým způsobem vlastně porušován, jedná se i o Listinu základních práv a svobod nebo Evropskou chartu menšinových jazyků. Takový stav věcí není dobrý, proto navrhuji, aby minimálně základní informace, které jsou uváděny u činnosti VVOZP, byly přeloženy do českého znakového jazyka a zpřístupněny na webových stránkách VVOZP. Věřím, že to je krok, který bude kladně hodnocen nejen samotnými neslyšícími, ale i širší veřejností, a bude sloužit jako určitý vzor pro ostatní instituce státní i nestátní sféry.

Rozprava:

Lucie Gratiarová: Tento úkol je obsažen v národním plánu pro příští období, akorát jako gestoři jsou tam uvedeny všechny resorty, bylo by vhodné tam doplnit také Úřad vlády.

Pavel Ptáčník: V této chvíli je národní plán schválen a nepředpokládáme, že bychom do něho v tomto smyslu chtěli nyní vstupovat. Z tohoto hlediska to proto budeme řešit navrženým usnesením.

Helena Válková: V navrženém usnesení můžeme nahradit slova „doporučuje vedoucí Úřadu vlády ČR“ slovy „se obrací se s žádostí“, je to důraznější.

Monika Šimůnková: Za KVOP to z hlediska monitorování naplňování Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením a obecně přístupnosti k informacím pro osoby se zdravotním postižením velmi vítáme. Na webových stránkách úřadu veřejného ochránce práv se snažíme některé informace ve znakovém jazyce mít, je zde do znakového jazyka přeložená úmluva, ale i texty v tzv. easy-to-read formě pro snadné čtení.

Usnesení:

Vládní výbor pro osoby se zdravotním postižením s e o b r a c í se žádostí na vedoucí Úřadu vlády ČR zajistit překlad základních informací o činnosti Vládního výboru pro osoby se zdravotním postižením do českého znakového jazyka a tyto informace zveřejnit na internetových stránkách Úřadu vlády ČR.

Usnesení bylo přijato 16 přítomnými členy a členkami VVOZP.

6. Zvýšení procenta televizních pořadů opatřených skrytými titulky pro osoby se sluchovým postižením

Znění zákona o provozování rozhlasového a televizního vysílání v části, která se týká zpřístupňování televizního vysílání pro osoby se sluchovým postižením formou skrytých titulků, je dle názoru organizací zastupujících sluchově postižené nevyhovující a právně nejasné.

Tento bod představil Alexandr Zvonek.

Představte si situaci, že se vrátíme do doby před 20 lety. Jaké jsme v té době měli k dispozici mobily a další technické přístroje či vychytávky? Jak bychom s tím fungovali dnes? Neslyšící v této době žili ne úplně snadno, ale doba to neumožňovala jinak. Ale my už v té době před 20 lety nejsme, jsme v roce 2020, kdy máme obrovské nejen technické možnosti, a přesto je nevyužíváme. Pokud jde o titulkování, jediná Česká televize si zaslouží poděkování ze strany komunity neslyšících, protože zákonem má určeno plnit minimálně 70 % titulkování pořadů a ona to plní a dokonce i převyšuje. Hlavním problémem, o kterém mluvím, jsou komerční televizní stanice. V zákoně je stanoveno, že pro komerční televize je dána 15 % povinnost titulkování, což není nijak velký požadavek. A přesto komerční televize ani tento minimální požadavek neplní, jak by měly, a jak by se morálně slušelo, přitom je to technicky velmi jednoduše řešitelné. Komerční televize tento požadavek obchází tak, že vysílají už jednou otitulkované pořady v reprízách, nebo tyto pořady vysílají např. ve 3 - 4 hodiny ráno, kdy se opravdu málokdo na televizi dívá. Např. televize Barrandov od roku 2015 neotitulkovala nic nového. A přes určitý tlak dosud nebyla zaznamenána žádná snaha u komerčních televizí, aby tuto situaci zlepšily. Přitom dopad je pro informovanost komunity neslyšících obrovský. A nejen této komunity, ale ten přesah titulkování je mnohem širší (jsou různé situace, kdy jsou titulky vhodnější, nebo nutné, stejně jako fakt, že stárnoucí lidé je využívají více a více pro zlepšení svého informačního komfortu). Např. ve Velké Británii sleduje titulky 7,5 milionu lidí, z nichž je 6,5 milionu bez sluchového postižení a v právních předpisech má VB určenou povinnost 100 % titulkování pro všechny televize. V Maďarsku před 5 lety měli povinnost titulkovat mnohem nižší než v ČR a v současné době jsou na 100 %. Proč v ČR není možné nastavit systém, který by donutil komerční televize titulkovat? Jak bylo řečeno, není to využitelné jen pro lidi se sluchovým postižením (tak, jak je vnímáme), ale dopad je mnohem širší, např. je to nezbytné i pro starší lidi, což vidím např. u svých rodičů. Střežová organizace ASNEP má legislativní komisi a komisi pro skryté titulky, tyto komise pečlivě zpracovávají statistiky o tom, jak se zákon v praxi naplňuje. Všechna tato data jsou k dispozici pro chvíli, kdy bude potřeba doložit, že ta zákonem daná povinnost není dodržována. Již v roce 2016 Věra Strnadová přišla s konkrétním návrhem legislativní změny, který dala Ministerstvu kultury, navíc byl tento návrh vypracován ve spolupráci s právníky z Ministerstva kultury, bohužel to nová vláda vůbec neřešila, spadlo to pod stůl. Vadí mi, že se musí s každou vládou začít zase od začátku, vše znovu připravit, vysvětlit, a nikdy se nedostaneme do cíle. Je potřeba tuto věc naléhavě řešit, protože je to zásadní věc pro informovanost poměrně velké skupiny českých občanů. Vedle toho žádám, aby se to řešilo s těmi lidmi, kterých se to přímo týká, kteří tomu problému rozumí, tzn. s ASNEP, neboť má funkční systém monitorování současného stavu a fungující odbornou komisi pro tuto oblast. Prosím MK, aby se tomuto problému začalo systematicky věnovat.

Petra Pecharová: Jako odbor médií a audiovize, do jehož kompetence spadá zákon o provozování rozhlasového a televizního vysílání, si uvědomujeme, že zákonná úprava zpřístupňování televizních pořadů pro osoby se sluchovým postižením není ideální, neboť umožňuje v některých ohledech nejasný výklad a tím obcházení stanovených pravidel. Ale musím odmítnout to, co bylo řečeno, že nám byly předávány ze strany ASNEP v roce 2016 návrhy na úpravy a že bychom je my hodili pod stůl, my jsme na jejich základě zpracovali návrh novely tohoto zákona, kde jsme se snažili právě tyto nedostatky odstranit i ve spolupráci s Radou pro rozhlasové a televizní vysílání,

kteřá monitoruje plnění povinností a pokud nejsou plněny, tak ukládá sankce. Návrh jsme tedy zpracovali, vláda jej schválila, byl předložen do Poslanecké sněmovny, ale bohužel s koncem volebního období skončil neprojednán. Co se týká obecně zpřístupňování televizních pořadů a audiovizuálních služeb pro osoby se zdravotním postižením, jedná se o úpravu, která vychází z evropské regulace, která je obsažena ve směrnici o audiovizuálních mediálních službách. Tato směrnice prošla před 2 lety komplexní revizí, která byla přijata v roce 2018, a my jsme v tomto roce zpracovali návrh transpozice této nové směrnice a nové právní úpravy do zákona o platformách pro sdílení videonahrávek a o změně některých souvisejících zákonů, mění se jím mimo jiné i zákon o provozování rozhlasového a televizního vysílání a ta právní úprava se mění také ve vztahu ke zpřístupňování televizních pořadů a služeb na vyžádání pro osoby se sluchovým postižením. Evropská směrnice uznala, že zpřístupňování audiovizuálních služeb pro tyto osoby je jedním z předpokladů plnění závazků přijatých podle Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením, že je třeba posunout rozsah zpřístupňování audiovizuálních služeb těmto osobám, nestanovila však žádné fixní kvóty zpřístupňování, přestože proběhla kolem toho i velká diskuse v Evropském parlamentu, který tlačil na to, aby bylo ve finále zpřístupněno 100 % služeb. Směrnice přenechává určitou iniciativu na samotných provozovatelích vysílání a umožňuje jim sestavovat tzv. akční plány ve vztahu ke zpřístupňování pořadů, ve kterých se musí zavázat, že podíl těch pořadů budou pořad plynule navyšovat. Návrh zákona schválila vláda a jako sněmovní tisk 981 je již v Poslanecké sněmovně. Při zpracování návrhu zákona jsme byli vázáni metodickými pokyny vlády pro transpozici evropských předpisů, protože pro transpozici této směrnice byla stanovena šibeniční lhůta a my jsme museli postupovat cestou tzv. minimalistické transpozice, do návrhu zákona jsme museli dát jen to, co vyžaduje směrnice, nemohli jsme jít nad její rámec a nemohli jsme v návrhu zákona ani upravovat ty nedostatky, o kterých jsme zde hovořili. Závěr tedy je, že návrh zákona leží nyní ve sněmovně, naše žádost o přednostní projednání (neboť v září uplyne lhůta pro transpozici evropské směrnice) byla zamítnuta, návrh tedy bude procházet standardním projednáváním ve výborech Poslanecké sněmovny, ten zákon bude otevřen a mnoha změn lze dosáhnout i prostřednictvím pozměňovacích návrhů.

Rozprava:

Helena Válková: Je tu tedy možnost v rámci druhého čtení uplatnit pozměňovací návrhy, zákon je tedy stále otevřený.

Václav Krása: Mám dotaz na Petru Pecharovou, my nemůžeme napsat ten zákon tak, aby byl pro lidi se sluchovým postižením výhodnější, než stanoví ta směrnice, proč jsme ty úpravy neudělali rovnou?

Petra Pecharová: Směrnice stanoví jen nezbytný základ, lze jít nad její úpravu, ale my jsme jako předkladatel, jako orgán státní správy, vázáni těmi metodickými pokyny pro transpozici evropských předpisů, v tomto případě jsme nemohli zákon rozšířit, protože bychom šli v rozporu s metodickými pokyny, museli jsme jít minimalistickou transpozicí z důvodu lhůty pro transpozici.

Helena Válková: Když jsem jako bývalá ministryně měla transponovat evropskou směrnici, tak se mi nikdy nestalo, že by mě někdo s odkazem na metodické pokyny vytýkal úpravy nad rámec směrnice. Myslela jsem, že to bylo spíš z toho důvodu, že jste měli málo času pro transpozici směrnice. Jaký byl skutečný důvod?

Petra Pecharová: Důvod byl časový (19. září 2020 uplyne lhůta pro transpozici směrnice), tato lhůta byla zkrácena proti běžné transpoziční lhůtě o tři měsíce, ale je to i politicky citlivá otázka, protože samozřejmě i ti provozovatelé televizního vysílání mají také svůj hlas.

Pavel Ptáčník: Co se týká této nové právní úpravy, určitý posun tam přeci jen v těch akčních plánech je, při projednávání novely zákona v roce 2016 se komerční subjekty samozřejmě úpravám bránily a jejich lobbying byl velký, projednávání této novely je vždy poměrně složité, je tam řada silných odpůrců. S MK jsme o těchto věcech jednali zejména v době, kdy se připravoval náš nový národní plán, a říkali jsme si, že ta úprava, co je nyní Poslanecké sněmovně, není výhodná

ani pro osoby se sluchovým ani pro osoby se zrakovým postižením. Ale na druhou stranu jsme akceptovali ten časový tlak, který na MK byl a proto je v novém národním plánu opatření, které ukládá MK do roku 2022 zákon č. 231/2001 Sb. a další související předpisy znovelizovat tak, aby tam požadavky sluchově a zrakově postižených uživatelů byly lépe ošetřeny.

Alexandr Zvonek: My se snažíme opravdu diskutovat a aktivně spolupracovat, dávat konkrétní návrhy, my jsme v tomto směru velmi aktivní a pořád nemůžeme prorazit tu zeď, v čem je problém? Dabing je mnohem dražší než titulkování a s tím problém není, titulkování není technicky složitá záležitost.

Usnesení:

Vládní výbor pro osoby se zdravotním postižením ž á d á Ministerstvo kultury, aby vypracovalo a předložilo novelu zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, a další související právní předpisy tak, aby byla zajištěna ochrana práv osob se zdravotním postižením a zvýšení jejich právních jistot spočívající v odstranění dosavadního nežádoucího prostoru pro obcházení zákonů v ustanoveních týkajících se zpřístupňování audiovizuálních služeb osobám se sluchovým a zrakovým postižením, a aby navržené změny byly ještě před předložením do legislativního procesu projednány s dotčenými cílovými skupinami osob se zdravotním postižením.

Usnesení bylo přijato 15 přítomnými členy a členkami VVOZP, 1 se hlasování zdržel.

7. Řešení kompenzace zvýšení minimální mzdy v roce 2020 příspěvkem dle § 78a zákona č. 435/2004 Sb.

Obsahem tohoto bodu jsou problémy specializovaných zaměstnavatelů zdravotně postižených související s nárůstem minimální mzdy.

Informaci k tomuto bodu podal Karel Rychtář.

Podobná situace nastala již loni, podrobnosti, které jsou součástí podkladového materiálu, zde nebudu opakovat a číst, podstata je skutečně v tom, že v roce 2015 jsme v zájmu odstranění diskriminace přistoupili na to, že byl sjednocen nárok na doplatky minimální mzdy i u lidí, kteří objektivně z důvodu zdravotního stavu nemohou dosáhnout na pracovní potenciál srovnatelný s nepostiženými lidmi, nicméně jsme si slíbili, že budeme velmi intenzivně hledat řešení, které by ten problém nenechalo dovést až do stadia, ve kterém jsme dnes. Tato podmínka splněna nebyla, v letech 2017 a 2018 se velmi dramatickým způsobem přes zákon o zaměstnanosti zdlouhavě projednávalo zvýšení částečné kompenzace dopadů nejen minimální mzdy, ale i přirozeného růstu nákladů, podařilo se to až do roku 2018, nepodařilo se to v roce 2019, kdy se projednávání zadrhlo a nouzovým způsobem nakonec došlo ke schválení novely zákona, která přesunula toto zvýšení příspěvku z kompetence sněmovny změnou zákona do kompetence vlády vydáním nařízení podobně, jako se vydává nařízení o zvýšení minimální mzdy a mzdových tarifů. Naivně jsme se domnívali, že tím je problém systémově vyřešen, ale on není, protože v loňském roce to bylo teprve schváleno, čekali jsme, že na začátku roku vláda přijme toto nařízení, stále nemluvíme o částkách, mluvím jenom o tom principu, bohužel se tak nestalo, přišel koronavirus a jiné priority. Ti zaměstnavatelé museli na zvýšené náklady způsobené nejen zvýšením minimální mzdy, ale i zvýšením a růstem inflace, využít rezerv, které dnes již ti, kteří je měli, v podstatě nemají. Dnes jsme v situaci, kdy čekáme na rozhodnutí vlády, MPSV nechalo zpracovat návrh nařízení již začátkem roku, dodnes leží někde mezi ministerstvem a vládou a i když bylo slíbeno, že bude projednán v pondělí na vládě, stále v programu schůze vlády není. Jde o více než 60 tisíc pracovních míst těchto lidí, o 7 miliard Kč příspěvků, ale stále nikdo nechce slyšet, že zhruba 60 % z těchto příspěvků se vrací zpátky v podobě odvodů, kupní síly apod. Odhadujeme, že 15 až 20 % pracovních míst, zejména těch nejslabších lidí, co se pohybují na hranici sociálně pracovní terapie,

je bezprostředně ohroženo. Jádrem problému je v absenci systémového řešení, ke kterému však není politické zadání, naše iniciativy ze strany zaměstnavatelů nestačí. Problém má skrytou příčinu i v tom, že systém je plošný, tzn. všem stejně, přestože dnes je portfolio zaměstnavatelů široké, od vyspělých firem až po lidově řečeno chráněné dílny na úrovni sociálně pracovní terapie, požadavky jejich podpory z hlediska struktury jsou absolutně rozdílné, jedni potřebují mzdy a asistenci, druzí potřebují investice, to je začarovaný kruh. 6 kvartálů jsme bez reakce na zvýšení minimální mzdy a zvýšení nákladů.

Také bych doporučil, abychom změnili formulaci usnesení z „VVOZP doporučuje vládě ČR“ na „VVOZP žádá vládu ČR“.

Rozprava:

Václav Krása: Absolutně podporuji to, co zde říkal pan Rychtář, je to na vládě, která by měla co nejdříve rozhodnout, jinak zaměstnavatelé ztrácí jistotu, zda vůbec přežijí další období, jedná se o 60 tisíc lidí, kteří by přišli o zaměstnání. V tomto čase již nemá smysl mluvit o systémových změnách.

Pavel Ptáčník: Nařízení vlády je jediným možným krokem, jak se k té situaci v této chvíli postavit. Systém zaměstnávání zdravotně postižených je široký, jsou tam firmy, které určitě tak vysokou podporu nepotřebují, protože spektrum zdravotně postižených je různé, jsou firmy, které kooperují velmi dobře a plošnost těch opatření je špatná, do budoucna stát na podporu v takovémto objemu a takhle široce postavenou nebude mít finanční prostředky. A to jsou možná ty důvody, proč každé prosazování valorizace příspěvku je tak složité a komplikované. Je naprosto nezbytné, aby se MPSV k tomu nějakým způsobem postavilo a pokusilo se nastavit diferencované rozdělení podpory, jako existuje třeba v Rakousku 5 typů chráněných dílen podle produktivity těch firem.

Václav Krása: Dnes nikdo takové systémové opatření rok před volbami neudělá, teď je důležité dosáhnout toho, aby došlo k navýšení té podpory, nemá cenu o tom zde příliš diskutovat. Změny jsou až na novou vládu.

Jan Vrbický: MPSV i v minulosti dostalo různé podklady, jaké udělat systémové změny, budeme rádi za jejich aktualizaci a zároveň se snažíme průběžně diskutovat o systémových změnách. Materiál není ztracen mezi ministerstvem a vládou, bude projednán s tím, že maximální částka příspěvku je navržena zvýšit od 1. října, s tím, že příspěvek bude možné poskytnout již za třetí kalendářní čtvrtletí 2020. Vše je dohodnuté a paní ministryně to má jako jednu ze svých priorit.

Karel Rychtář: Znovu bych chtěl zdůraznit, že se tady mluví o 7 mld. Kč, ale 60 % se vrací zpátky do veřejných financí, takže výdaje jsou 3 mld. Kč, náklady na nezaměstnaného jsou minimálně dvojnásobné, finanční stránku nelze posuzovat pouze z hlediska výdajů, jak je tady zvykem, o přínosech se nemluví. Jeden kvartál je zhruba 100 milionů pro 60 tisíc lidí, to nejsou velké peníze.

Usnesení:

Vládní výbor pro osoby se zdravotním postižením s e o b r a c í se žádostí na vládu ČR urychleně projednat návrh nařízení ve smyslu ustanovení odst. 17 § 78a zákona č. 435/2004 Sb. a odstranit tak nejistotu a rizika ekonomických dopadů na pracovní místa nejzranitelnější skupiny osob se zdravotním postižením na chráněném trhu práce.

Současně doporučuje MPSV ČR vrátit se k jednání o komplexním a systémovém řešení podpory pracovního uplatnění OZP s velmi nízkým pracovním potenciálem.

Usnesení bylo přijato 16 přítomnými členy a členkami VVOZP.

8. Zákonná úprava zajištění pomoci pečujících osob svým klientům v době hospitalizace ve zdravotnických zařízeních

Obsahem bodu je snaha Národní rady osob se zdravotním postižením legislativně zakotvit, aby pečující osoby mohly poskytovat péči svým klientům i v době, kdy jsou hospitalizováni ve zdravotnických zařízeních.

S tímto bodem seznámil přítomné Václav Krása.

Snažíme se dlouhodobě prosadit věc, abychom zákonem umožnili hlavním pečujícím osobám lidí se zdravotním postižením, aby mohly vykonávat určitou část péče i ve zdravotnických zařízeních. Lidé se zdravotním postižením se velmi obávají chodit do zdravotnických zařízení, protože tam v zásadě nemají ty služby, které potřebují k zachování svého potenciálu, případně k tomu, aby se nezhoršil jejich zdravotní stav. Zdravotnická zařízení nejsou schopna tyto potřebné služby jako např. pitný režim, podávání stravy, polohování, výměna hygienických potřeb apod. zajistit. Tyto pečující osoby toto umí zajistit perfektně. MZ tvrdí, že v zásadě možné je, aby tam nemocnice tyto pečující osoby pouštěly, ale že to do zákona zapracovat nechťejí, protože se obávají, že pečující osoby tam budou překážet, že nemají tu správnou kvalifikaci apod. Pečující osoby, když o někoho pečují, tak vědí o konkrétním člověku všechno, vědí přesně, jak mu mají pomoci. MZ přišlo s tím, že udělá jakýsi metodický pokyn, my však nechceme metodický pokyn, protože to není zákonná norma a žádný právní subjekt v zásadě není zavázán k tomu, aby se tím metodickým pokynem musel řídit. Je důležité, aby zákonná úprava řešila další zásadní problém spočívající v tom, že pokud má klient příspěvek na péči a pobývá 30 dní ve zdravotnickém zařízení, tak se výplata příspěvku na péči pozastavuje a pečující osoba nemá z čeho žít, protože pokud je péče poskytována doma rodinným pečovatelem, tak je příspěvek na péči jeho živobytím, jiné prostředky k životu nemá a proto je potřeba, aby zákon stanovil, že je možné, aby péče o klienta byla poskytována ve zdravotnickém zařízení a na základě toho by došlo i k úpravě zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, který by umožnil, aby se výplata příspěvku v takovém případě nepozastavovala. Bohužel nám zatím Ministerstvo zdravotnictví nevyšlo vstříc. V usnesení, které bylo připraveno již dávno před zasedáním VVOZP se žádá, aby byla připravena novela zákona č. 372/2011 Sb. Ona ta novela již připravena je, momentálně probíhá vypořádání připomínek, bohužel NRZP s připomínkami neuspěla, pokusíme se uspět s nimi v Poslanecké sněmovně. Očekávali bychom určitou vstřícnost MZ již proto, že současný zdravotnický personál není schopen zajistit potřebné služby pro osoby s těžkým zdravotním postižením, nerozumím tomu odporu, protože tím by se výrazně zkvalitnila úroveň péče o tyto lidi, a to především v té obslužné péči. Dnes je to uzákoněno u dětí do 6 let, také jsou s nimi jen rodiče, kteří nejsou specialisté, nerozumím tomu, proč to nejde u dospělých osob.

Rozprava:

Helena Válková: Souhlasím s tím, co bylo řečeno, ale z právního hlediska je to problém, jako právník vidím určitá úskalí, aby se tam například nemotali lidé, kteří v dobré víře znemožňují optimální péči o někoho, o koho nepečují, protože tam nebývají jen jednolůžkové pokoje, a toto po právní stránce není vůbec jednoduché ošetřit.

Krása: My nechceme, aby tam ti lidé byli ubytováni, chceme, aby tam pouze docházeli v denní dobu a pokud budou nějaký úkon dělat zdravotníci, tak pečující osoba odejde z místnosti.

Dita Mlynářová: Požadavek považujeme za splněný institutem doprovodu, protože každý pacient má dnes právo na doprovod ve zdravotnickém zařízení, aby s ním byl přítomen všude tam, kde to nevylučuje provozní řád. Provozní řád to vylučuje pouze v těch místech, kde je to opravdu nemožné, aby tam byl doprovod pro jakéhokoliv pacienta. Pokud doprovod nepožaduje ubytování ve zdravotnickém zařízení, ale bude tam pouze docházet, pak ta jeho přítomnost je možná i za

současné legislativy. Dále bych rozčlenila celou tu problematiku na 3 body: bod 1 je pomoc postižené osobě, bod 2 je ošetření nebo zdravotní služby, zdravotní úkony a bod 3 je příspěvek na péči. Co se týče pomoci, domníváme se, že institut doprovodu na toto dostačuje, doprovod může být přítomen a nic mu nebrání, aby pomohl s hygienou, polohováním, podal napít apod. Co se týče ošetření a zdravotních služeb, je potřeba si uvědomit že poskytovatel zdravotních služeb za ně plně odpovídá, nese odpovědnost za každý úkon, který v nemocnici nastane a pokud by třeba inzulin aplikovala doprovodná osoba, může tam být problém v kompetencích, v odpovědnosti, problém ve vzniku třeba nějaké škody na zdraví pacienta, proto se přikláníme k tomu, aby ty zdravotní služby ve zdravotnickém zařízení poskytovala plně erudovaná osoba, ale to nevylučuje ty běžné úkony, aby s nimi pečující osoba pomohla. Ještě bych zdůraznila jeden aspekt, pečující osoba je osoba, která 24 hodin denně pečuje o tu svou blízkou osobu a v době pobytu blízké osoby ve zdravotnickém zařízení je to vlastně jediná doba, kdy si může pečující osoba také trochu odpočinout, nevidím úplně důvod, proč by pečující osoba v tuto chvíli musela pečovat od rána do večera, naopak by se v tomto směru měly zlepšit zdravotní služby i přístup zdravotnického personálu, je to součástí národního plánu, rádi bychom zkvalitnili přístup personálu. Co se týče příspěvku na péči a jeho výpadku při 30 denní a delší hospitalizaci, je jasné, že to je kolikrát jediný zdroj příjmů pro tu rodinu, v tomto my rádi podpoříme nějakou bazální výši příspěvku, asi není možné, aby byl vyplácen v plné výši, ale pokud by byla cesta, že třeba zůstane nějaká snížená výše příspěvku, pak si myslím, že to řeší obě situace, že pro pečující osobu bude ta doba takovým trochu odlehčením a v nějaké snížené míře příspěvek zůstane, tuto cestu bychom podpořili.

Václav Krása: Ty osoby se bojí chodit do nemocnice, jestliže budou mít jistotu, že pečující osoba bude mít kdykoliv přes den možnost, aby došla do toho zdravotnického zařízení, půjdou se normálně léčit. Chápeme, že nesmíme narušit jakýkoliv zdravotnický úkon. Hlavní pečující osoba je definována v zákoně o sociálních službách, jestliže nebude v zákoně jasné řečeno, že hlavní pečující osoba může být ve zdravotnickém zařízení, tak se to nikdy neuskuteční, máme s tím obrovské zkušenosti. Všichni víme, jaká ta situace ve zdravotnictví je, obslužné služby, zvláště v LDN apod. jsou na velmi špatné úrovni. A právě tyto pečující osoby mohou významně zlepšit kvalitu poskytování obslužných služeb a tím i kvalitu léčby, protože to spolu souvisí.

Petr Beck: K příspěvku na péči, my podpoříme usnesení, které navrhl pan Krása. Uvědomujeme si ten problém, že pečující osoby pak přicházejí o možná jediný příjem, zvláště u těch vyšších stupňů závislosti, zkoušeli jsme prodloužit hospitalizaci alespoň na 2 měsíce, ale to bohužel nebylo z jiných odborných míst podporováno, takže to neprošlo. Pokud by ta pečující osoba byla definována přímo pro zdravotnická zařízení, neměli bychom problém nadále vyplácet příspěvek na péči, tam by asi bylo třeba nějaké potvrzení zdravotnického zařízení o tom, že ta péče tam je vykonávána, aby byla jistota toho, že příspěvek na péči je pro tento účel využíván.

Dita Mlynářová: To že v praxi institut doprovodu není využíván nebo nefunguje dobře, nepovažujeme za důvod k tomu, aby byla legislativní změna, spíše si myslíme, že je potřeba pracovat s tou praxí. Doprovod tak, jak je v tuto chvíli zakotven, umožňuje pobyt pečující osoby po celou dobu hospitalizace.

Helena Válková: Nemocnice samy mají kolikrát své ombudsmany a ti, když to nefunguje tak, jak by mělo, a není umožněno té pečující osobě opravdu pečovat, tak zasáhnou, ale není to systémové řešení.

Václav Polášek: Chtěl bych požádat NRZP, aby nás ke konzultacím přizývala, protože NRZP zastupuje velmi málo zřetelně postižených, a pak tyto záležitosti jdou tak trochu mimo nás, rádi bychom byli na těchto jednáních přítomni.

Václav Krása: My ty zákony posíláme tzv. informací a dostává je i SONS, žádným způsobem neselektujeme informace, chodí asi na 1600 míst. Mohu ujistit pana Poláška, že ho k tomu jednání pozveme.

Václav Polášek: My skutečně dostáváme materiály z NRZP, ale až poté, kdy se něco stane, ale

my chceme být u toho, když se o tom mluví.

Usnesení:

Vládní výbor pro osoby se zdravotním postižením

I. b e r e n a v ě d o m í informaci místopředsedy VVOZP Mgr. Václava Kráasy o Zákoně upravě zajištění pomoci pečujících osob svým klientům v době hospitalizace ve zdravotnických zařízeních;

II. ž á d á Ministerstvo zdravotnictví ve spolupráci s Ministerstvem práce a sociálních věcí, aby společně s NRZP ČR upravily zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách, který umožní účast pečujících osob při obslužných činnostech svým klientům hospitalizovaným ve zdravotnických zařízeních.

Usnesení bylo přijato 15 přítomnými členy a členkami VVOZP, 1 hlasoval proti.

9. Dopady nové právní úpravy vymezení a podmínek provozu elektrických vozíků v silničním zákoně

Tento bod představil Václav Krása.

Existují zde různá elektrická vozítka, kterým jejich prodejci říkají invalidní vozíky, ale nejsou to invalidní vozíky, jsou to komerční výrobky, ti lidé jsou takto klamáni, chtějí na takové vozítko příspěvek. Tato vozidla jezdí podstatně rychleji, než stanoví pravidla MD pro provoz invalidních vozíků. Jedná se především o seniory, kteří jsou klamáni v tom, že koupí něco, co si myslí, že je kompenzační pomůcka, která to ale ve skutečnosti není. Jestliže ta vozidla jezdí rychlostí až 45 km, je již potřeba dokonce řidičský průkaz skupiny AM a měla by být pojištěna. Domníváme se, že je nutné, aby došlo k určité certifikaci jednotlivých výrobků a aby bylo odlišeno, co jsou kompenzační pomůcky a co jsou komerční vozítka. My o tom jednáme s MPO, s ČOI i s MD.

Rozprava:

Lucie Gratiarová: MPO tento úkol nerozporuje, jde to především za námi, zabýváme se tím poměrně intenzivně již od února, protože ta samá problematika je řešena v Odborné skupině VVOZP pro přístupnost veřejné správy a veřejných služeb. Ta problematika je poměrně složitá, navrhuji, že by MPO do konce října svolalo separátní jednání, kde by byli přítomni zástupci NRZP, ÚNMZ, ČOI a MD, protože tam se nám ta legislativa trochu překrývá a je potřeba vyjasnit si kdo a co bude dělat. Na základě tohoto jednání by se už daly plnit nějaké konkrétní úkoly. Ještě bychom rádi přizvali i SÚKL, abychom se domluvili, kam sahají naše a kam jejich kompetence.

Václav Krása na základě dohody na svolání separátního jednání na MPO stáhl navrhované usnesení VVOZP.

11. Informace MPSV k návrhu novely zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, a stanovisko MPSV k sněmovnímu tisku č. 896/20 – novela zákona č. 329/2011 Sb.

Informaci podal Petr Beck.

V současné době se vypořádávají připomínky v rámci meziresortního připomínkového řízení, řešíme některé rozpory s dotýcnými subjekty, jak se prodlužuje to vypořádání, tak se uvažuje o

tom, že by byla posunuta účinnost až na 1. 1. 2022, nyní je navrhována na polovinu roku 2021, je to z toho důvodu, že je potřeba prodloužit legisvakanci, protože se musí změnit i IT systém, proškolit zaměstnanci apod. K tisku 896 má MPSV pořad negativní stanovisko, tento tisk je na pořadu 59. schůze Poslanecké sněmovny.

Rozprava:

Helena Válková: Bohužel nezdar poslaneckého návrhu se rýsuje, stanovisko MPSV je klíčové, cílem je alespoň neutrální stanovisko.

Václav Krása: Za poslaneckým návrhem je NRZP, která poslanecký tisk připravovala, a poslanci ho podali, domnívám se, že to je jedno z těch řešení, jak usnadnit rychlejší vydávání průkazů pro osoby se zdravotním postižením, a překvapuje mě tak striktní stanovisko MPSV, chtělo by to opravdu diskusi na výboru pro sociální politiku a ve druhém čtení při jednání v Poslanecké sněmovně, než se snažit ten zákon zamítnout hned v prvním čtení. Psal jsem všem poslancům dopis, kde jsme reagovali na jednotlivé výtky MPSV a vyvracíme v něm ty výhrady.

Bod byl určen pro informaci.

12. Různé

Václav Krása: Mám hned 3 body do bodu Různé. Prvním bodem je novela vyhlášky č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ta vyhláška je velmi špatná, protože prakticky likviduje část asistentů pedagoga pro některé skupiny lidí se zdravotním postižením. Chápu, že jsou výhrady k inkluzivnímu vzdělávání, protože někteří rodiče chtějí za každou cenu, aby se jejich dítě vzdělávalo v normální škole, i když tím spíše tomu dítěti ubližují, a v tom je asi ten tlak některých politiků na to snížení podpory žáků se speciálními potřebami.

Helena Válková: Včera jsme měli zasedání Výboru pro práva dítěte a přijali jsme usnesení, předsedkyně Klára Šimáčková Laurenčíková mě požádala o to, abych ho tady přednesla: „Výbor pro práva dítěte vyjadřuje znepokojení nad návrhem novely vyhlášky č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, která plošně omezuje poskytování nárokových podpůrných opatření určitým skupinám dětí na základě jejich druhu speciálních vzdělávacích potřeb, aniž by respektovala platnou zákonnou úpravu. Zejména upozorňuje, že navrhovaná změna vede v podstatě k popření myšlenky společného vzdělávání, tedy i k porušování práv dítěte, a není v souladu s mezinárodními závazky České republiky.“ Vyhláška jde nad rámec zákona, to je protiústavní.

Alexandr Zvonek: Já na to navážu, protože jsem to měl také připravené do tohoto bodu. Je to pro mě také velmi důležité, VVOZP má různé odborné skupiny a Odborná skupina pro vzdělávání vůbec nefunguje, což je v této situaci obrovská škoda, pokud bychom měli funkční skupinu pro oblast vzdělávání, tak bychom mohli rychle reagovat. Tohle není jediný problém, který vyvstane, přimlouval bych se, abychom tuto skupinu nějakým způsobem zaktivizovali.

Helena Válková: Některé neaktivní skupiny budeme rušit, protože nemá smysl, aby byla skupina, která nepracuje, je to na bázi dobrovolnosti, volného času a musí tam být lidé, které ta problematika zajímá, zrovna tato skupina činnost vůbec nevykazuje, takže buď musí být transformována a vytvořena nová nebo musí být zrušena, protože sekretariát VVOZP chce být k dispozici těm, kteří mají zájem o práci, a ne těm, kteří to berou jako nutnou povinnost.

Helena Válková dále navrhla, aby VVOZP podpořil usnesení Výboru pro práva dítěte.

Usnesení:

Vládní výbor pro osoby se zdravotním postižením se připojuje k usnesení Výboru pro práva dítěte ze dne 16. září 2020, ve kterém Výbor pro práva dítěte vyjadřuje znepokojení nad návrhem novely vyhlášky č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, která plošně omezuje poskytování nárokových podpůrných opatření určitým skupinám dětí na základě jejich druhu speciálních vzdělávacích potřeb, aniž by respektovala platnou zákonnou úpravu. Zejména upozorňuje, že navrhovaná změna vede v podstatě k popření myšlenky společného vzdělávání, tedy i k porušování práv dítěte, a není v souladu s mezinárodními závazky České republiky.

Usnesení bylo přijato 15 přítomnými členy a členkami VVOZP.

Obě usnesení Výboru pro práva dítěte i VVOZP pošle Helena Válková ministrovi školství, mládeže a tělovýchovy Robertu Plagovi.

Václav Krása: Druhým tématem do tohoto bodu je podnět, který se týká Ministerstva dopravy, od prosince by měla být liberalizována trať Českých drah mezi Pardubicemi, Libercem a Ústím nad Labem a další mezi Olomoucí, Opavou a Ostravou a bohužel, i když tam došlo k výběrovému řízení, které vyšlo podivně, tak nyní MD navrhuje jakýsi rozstřel a hlavním problémem je, že bude jediným kritériem cena a nikoliv kvalita poskytované služby. Do toho rozstřelu jdou České dráhy a Arriva, my víme, že Arriva nemá vůbec žádné vozy, které by byly přístupné pro osoby se zdravotním postižením a nerozumíme postupu MD v této věci, protože u Českých drah, pokud si u nich klient se zdravotním postižením požádá o bezbariérový vůz, tak ho dostane, což u Arrivy vůbec není, přestože jsme s nimi mnohokrát jednali, ty zkušenosti jsou velmi tristní. Opírám se i o stanovisko paní Prokopiusové ze Svazu neslyšících a nedoslýchavých osob, že Arriva nemá žádné vizuální informace ve vagónech, nemají ani informace pro nevidomé. NRZP o tom jedná s MD. Jedná se o velké celostátní linky, které tvoří páteř železniční dopravy v ČR, pokud by to tak dopadlo, tak lidé se zdravotním postižením nebudou moci na těchto tratích vůbec jezdit.

Monika Šimůnková: KVOP dělala na konci minulého roku velký výzkum právě ohledně přístupnosti vlakové dopravy pro lidi se zdravotním postižením, zejména tedy na vozíku, výzkum vyšel velmi tristně, bylo to rozděleno na různé dopravce, lišilo se to, ale celkově ten stav nebyl dobrý. Byla to mnohaměsíční práce a velmi dobře to mapuje situaci v oblasti vlakové dopravy v ČR, co se týče přístupnosti.

Václav Krása: Poslední bod do různého je dopis, který dostala Helena Válková ve věci parkovacích míst. Intenzivně se tomu věnujeme, svoláme k tomu jednání, protože je potřeba, aby vyhláška č. 398 byla dodržována, budeme paní zmocněnkyni o tom informovat.

Helena Válková: Pro ostatní k tomu uvedu, že tam šlo o parkování na Praze 10.

Na závěr Helena Válková sdělila, že další zasedání je plánováno ještě na prosinec tohoto roku, poděkovala všem za účast a ukončila zasedání VVOZP.

V Praze dne 25.09.2020

Zapsala: Martina Jelínková v. r.
tajemnice VVOZP

Za správnost: Pavel Ptáčník v. r.
vedoucí sekretariátu a člen VVOZP

Schválila: Helena Válková v. r.
výkonná místopředsedkyně VVOZP